

ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๕๐๕๔ วันพุธที่ ๕ กันยายน ๒๕๓๑

อีกทีปีถ่านหินลิกไนต์ ของไทยจะหมด

วาระพงศ์ จันทร์โพธิ์ศรี

MF 1

ถ่านหิน จำนวนออกเป็น ๕ ชนิดใหญ่ๆ
คือ Anthracite, Bituminous, Sub-bituminous
และ Lignite

ถ่านหิน ที่พบโดยทั่วไป อยู่ใน ประเภท
Anthracite และ Bituminous มีอายุประมาณ
๓๔๕ ล้านปี โดยเป็นถ่านหินที่มีคุณภาพสูง
ให้ค่าความร้อนประมาณ ๖,๐๐๐-๘,๐๐๐ กิโล
แคลอรี/กิโลกรัม แหล่งถ่านหินเหล่านี้ อยู่ใน
ทวีปยุโรปและอเมริกาเป็นส่วนใหญ่

ส่วนถ่านหิน ที่พบ ใน ประเทศไทย เป็น
ถ่านหินที่จัดว่ามีคุณภาพต่ำ ซึ่งเป็นประเภท
Lignite และ Sub-bituminous มีอายุประ
มาณ ๖๐-๗๐ ล้านปี ให้ค่าความร้อนระหว่าง
๒,๐๐๐-๖,๐๐๐ กิโลแคลอรี/กิโลกรัม อย่างไรก็ตาม ได้ มีการ ขุด พบ ถ่าน หิน ประเภท
Anthracite เหมือนกันแต่เป็นจำนวนน้อยใน
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จากการขุดเจาะ
น้ำมัน

แหล่งผลิตถ่านหินลิกไนต์ ของไทย มี ๓
แหล่งใหญ่ๆ คือ

แหล่งแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ของการ
ไฟฟ้าฝ่ายผลิต ซึ่งมี ปริมาณ สำรอง ประเภท
Lignite ประมาณ ๖๕๐ ล้านตัน

แหล่งลิกไนต์ จังหวัดกระบี่ ของการ
ไฟฟ้าฝ่ายผลิตมีปริมาณสำรองประมาณ ๗.๔๕
ล้านตัน

และแหล่งลิกไนต์ จังหวัดลำพูน ของสำนัก
งานพลังงานแห่งชาติ มีปริมาณสำรองประเภท
Sub-bituminous ประมาณ ๖ ล้านตัน

นอกจากนี้ ยังมี แหล่งผลิต รายย่อย ของ
บริษัทเอกชนอีกประมาณ ๔ แหล่ง คือ

แหล่งงาว จังหวัดลำปาง ของบริษัท
แพร่ลิกไนต์ จำกัด จังหวัดลำปางมีปริมาณ
สำรองประเภท Sub-bituminous ประมาณ
๑๐ ล้านตัน

แหล่งลิกไนต์ จังหวัดลำพูน ของบริษัทเวอร์ค
ทิวส์ และของเชียงใหม่เชื้อเพลิงมีปริมาณสำ
รองประเภท Sub-bituminous และ Bituminous
ประมาณ ๒ ล้านตัน

แหล่งแม่ระมาด จังหวัดตาก ของ
บริษัทไทยลิกไนต์ จำกัด มีปริมาณสำรอง
ประเภท Bituminous ๑.๒ ล้านตัน

และแหล่งลิกไนต์ จังหวัดเลย ของ
บริษัทสยามแก๊สไฟท์ จำกัด เป็นถ่านหิน
ประเภท Semi-anthracite ไม่ทราบปริมาณ
สำรองที่แท้จริง

ดังนั้นหากที่สำรวจพบประเทศไทยมีถ่าน
หินลิกไนต์สำรองรวมกันประมาณ ๖๗๖.๖๕
ล้านตัน

ถ่านหินลิกไนต์ที่ผลิตได้จากแหล่งต่าง ๆ
ส่วนใหญ่จะถูกนำไปใช้ผลิตกระแสไฟฟ้า นอก
นั้นจะนำไปใช้ใน อุตสาหกรรม บ่ม ใยสาสูบ
อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมปูนขาว
และอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมทำ
แป้งหมี่ และอาหารสัตว์ เป็นต้น ปริมาณการ
ใช้จำแนกตามประเภทได้ดังนี้

๑. การใช้เพื่อผลิตไฟฟ้า

(๑) แหล่งลิกไนต์แม่เมาะ ในปี
๒๕๒๖ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ผลิตถ่านลิกไนต์
ที่เหมืองแม่เมาะประมาณ ๑.๓๖ ล้านตัน
สำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิงในโรงไฟฟ้าจำนวน ๓
เครื่อง เครื่องละ ๗๕ เมกกะวัตต์ ซึ่งการ
ใช้ลักษณะเช่นนี้จะทำให้มีลิกไนต์ ใช้ได้นาน
ถึง ๔๗๘ ปี

แต่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้ดำเนินการก่อสร้าง
โรงไฟฟ้าเครื่องที่ ๔ ถึงเครื่องที่ ๗
อยู่จะแล้วเสร็จในปี ๒๕๒๙ ซึ่งจะทำให้
กำลังผลิตเพิ่มจาก ๒๒๕ เมกกะวัตต์ เป็น
๘๒๕ เมกกะวัตต์ และต้องการถ่านหินลิก
ไนต์เพิ่มจากปีละ ๑.๓๖ ล้านตัน เป็นปีละ
๕.๕ ล้านตัน ซึ่งจะทำให้ลิกไนต์หมดเร็วขึ้น
คือใช้ได้เพียง ๑๑๘ ปีก็หมด

นอกจากนี้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้วางแผน
ขยายแหล่งผลิตไฟฟ้าที่แม่เมาะอีก ๓ เครื่อง
รวมกำลังผลิต ๙๐๐ เมกกะวัตต์ โดยเครื่อง
ที่ ๘ และ ๙ จะเริ่มก่อสร้างในช่วงปลาย
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ และเสร็จในแผน
พัฒนาฯ ฉบับที่ ๖ สำหรับเครื่องที่ ๑๐ จะ
ดำเนินการในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๖

ดังนั้นเมื่อการก่อสร้างโรงไฟฟ้าแล้วเสร็จ
รวม ๑๐ เครื่อง กำลังผลิตรวม ๑,๗๒๕ เมก
กะวัตต์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตจะต้องการถ่าน
หินลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิง ประมาณปีละ ๑๑.๕
ล้านตัน

ดังนั้นเมื่อถึงเวลานั้น แหล่งลิกไนต์แม่
เมื่อนั้นจะมีลิกไนต์ใช้ได้นานเพียงประมาณ
๕๖ ปี ก็ทั้งหมด แต่ถ้ามักการใช้มากกว่านี้อีก
ลิกไนต์ก็จะหมดเร็วขึ้นไม่ถึง ๕๖ ปีดังกล่าว

(๒) ลิกไนต์กระบี่ ในปี ๒๕๒๖ การ
ไฟฟ้าฝ่ายการผลิต ๗ ผลิตลิกไนต์ได้ประมาณ
๐.๓๒๕ ล้านตัน เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับ
โรงไฟฟ้าที่กระบี่รวม ๓ เครื่อง ๆ ละ ๒๐
เมกกะวัตต์

ปัจจุบันการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ได้รับความ
ช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลีย ทำการ
สำรวจหาแหล่งลิกไนต์เพิ่มเติม ซึ่งจาก
การรายงานล่าสุดคาดว่าจะพบปริมาณ สำ ร่อง
อีกประมาณ ๑๐ ล้านตัน โดยการไฟฟ้าฝ่าย
ผลิตได้วางแผนการขยายกำลังผลิตเพิ่มเติมอีก
๗๕ เมกกะวัตต์ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษา
ความเหมาะสมของโครงการคาดว่าจะแล้ว
เสร็จในเร็ววัน

สำหรับแหล่งลิกไนต์กระบี่นี้จากปริมาณ
สำรองที่มีอยู่เดิมจะสามารถนำมา ใช้ ได้นาน
ประมาณ ๒๓ ปี ส่วนปริมาณสำรองที่พบเพิ่ม
เติมอีก ๑๐ ล้านตัน หากมีการขยายกำลังผลิต
ไฟฟ้าเพิ่มเติมอีก ๗๕ เมกกะวัตต์ดังกล่าว ปริ

มาณสำรองที่พบเพิ่มเติมนี้จะสามารถนำมา ใช้
ได้นานประมาณ ๒๔ ปี

๒. การใช้ลิกไนต์เพื่อ การอุตสาหกรรม

(๑) แหล่งลิกไนต์ลิ จังหวัดลำพูน
ในปี ๒๕๒๕ สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ได้
ดำเนินการผลิตถ่านลิกไนต์ที่เหมืองลิแล้ว นำ
มาใช้ประโยชน์ในภาคเอกชน จำนวน ๐.๑๕๑
ล้านตัน

ปริมาณดังกล่าวนี้เป็นการใช้ใน อุตสาหกรรม
ยาสูบจำนวน ๐.๐๘๔ ล้านตัน หรือ
ประมาณร้อยละ ๖๐ อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์
จำนวน ๐.๐๒๗ ล้านตัน หรือประมาณร้อยละ
๑๘ อุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมปูน
ขาว แบริ่งหมี่ และอาหารสัตว์ จำนวน ๐.๐๓๐
ล้านตัน หรือประมาณร้อยละ ๒๐

สำหรับปริมาณการใช้ลิกไนต์ในปี ๒๕๒๖

มีประมาณ ๐.๑๕๔ ล้านตัน ซึ่งมีปริมาณการใช้
ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๒๕ ทั้งนี้เนื่องจาก
ความต้องการลิกไนต์เพื่อใช้ใน อุตสาหกรรม
นมโยยาสูบและอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ มี ปริ
มาณการลดลง

อนึ่ง การผลิตลิกไนต์จากเหมืองลิในระยะ
ต่อไปสำนักงานพลังงานแห่งชาติมีนโยบาย
ในการแบ่งเขตบัตรบางส่วนให้แก่เอกชนรับ ไป
ดำเนินการผลิตลิกไนต์ ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการ
ไปแล้วบางส่วน เช่น แหล่งบ้านบุ อำเภอ
ลิ จังหวัดลำปาง เป็นต้น

สำหรับแหล่งลิกไนต์ลิจังหวัดลำพูนนี้จะ

สามารถนำมาใช้ได้นานประมาณ ๓๐-๔๐ ปี

(๒) แหล่งลิกไนต์ของเอกชน ปัจจุบัน
เอกชนได้ดำเนินการผลิต ถ่าน ลิก ไนต์ ใน
ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย
มีบริษัทเอกชนดำเนินการผลิตอยู่ประมาณ ๗
บริษัท ซึ่ง ในปี ๒๕๒๕ มีปริมาณการใช้ลิก
ไนต์จำนวน ๐.๒๕๔ ล้านตัน และปริมาณ
การใช้ในปี ๒๕๒๖ มีประมาณ ๐.๒๕๑ ล้าน

ตัน หรือเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๒๕ ประมาณร้อยละ
๑๗

ปริมาณดังกล่าวนี้ได้นำไปใช้ประโยชน์
ในอุตสาหกรรมนม โยยาสูบ ประมาณ ร้อย ละ
๕๐ ส่วนที่เหลือนำไปใช้ในอุตสาหกรรมผลิต
ซีเมนต์และอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ลิกไนต์ของเอกชนจากแหล่งสำรองต่างๆ
สามารถนำมาใช้ได้นานประมาณ ๓๕-๔๕ ปี
ก็จะหมด

จาก ข้อมูล เหล่านี้ แสดง ให้ เห็นว่า
ปริมาณสำรอง ถ่านหินลิก ไนต์เท่าที่ เรา
พบอยู่ทุกวันนี้ หากนำออกมาใช้อย่าง
ประหยัดก็จะสามารถมีลิกไนต์ใช้ได้นาน
นับหลายร้อยปีที่แล้ว แต่ถ้าหากที่แผน
การเร่งการใช้ให้มากขึ้น ลิกไนต์ที่เรา
มีอยู่ก็คงจะหมดไปภายในระยะเวลาไม่กี่
ปีข้างหน้า